

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku w sprawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego programu statystycznego na lata 2008-2012

COM(2006) 687 wersja ostateczna — 2006/0229 (COD)

(2007/C 175/02)

Dnia 19 stycznia 2007 r. Rada, działając zgodnie z art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 19 kwietnia 2007 r. Sprawozdawcą był Sergio SANTILLÁN.

Na 436. sesji plenarnej w dniach 30-31 maja 2007 r. (posiedzenie z 30 maja 2007 r.), Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 159 do 1 — 5 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski

1.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje wniosek w sprawie pięcioletniego programu statystycznego na lata 2008-2012 i podziela opinię, zgodnie z którą zharmonizowana i porównywalna statystyka jest elementem niezbędnym dla zrozumienia Europy przez społeczeństwo, dla udziału obywateli w debacie nad przyszłością Europy oraz dla udziału podmiotów gospodarczych w jednolitym rynku.

1.2 EKES podkreśla konieczność wyposażenia Eurostatu i krajowych urzędów statystycznych w najlepsze zasoby ludzkie i materialne, na jakie pozwalają środki budżetowe, ponieważ jest to niezbędne dla sprostania coraz większym zadaniom nakładanym na statystyki, a także ze względu na znaczenie Unii Europejskiej jako podmiotu globalnego.

1.3 Zdaniem Komitetu należy położyć większy nacisk na aspekty związane z dobrobytem Europejczyków i dlatego proponuje on poszerzenie programu statystycznego o następujące dziedziny:

- działania na rzecz dzieci,
- starzenie się ludności i sytuacja osób starszych,
- godzenie życia rodzinnego i zawodowego,
- ponadto polityka społeczna powinna znaleźć się w osobnym rozdziale.

1.4 Biorąc pod uwagę istotny charakter informacji statystycznych na temat kształcenia i szkolenia zawodowego w ramach realizacji celów strategii lizbońskiej, należy uznać za niewystarczającą uwagę poświęconą w programie statystycznym 2008-2012 kwestii poprawy tego typu informacji.

1.5 Ponadto należy opracować statystyki na temat gospodarki społecznej ze względu na jej wysoki poziom rozwoju w Unii Europejskiej.

1.6 Oprócz tego istnieją dziedziny, w których obecnie dostępne dane statystyczne są niewystarczające i w związku z tym w programie pięcioletnim należy im poświęcić więcej uwagi. Są to:

- imigracja i azyl; kwestia o coraz większym znaczeniu, w sprawie której nie istnieją wystarczająco wiarygodne dane statystyczne,

— przestępczość i sądownictwo karne,

— zatrudnienie; choć w tej dziedzinie istnieją obecnie dane dotyczące ludności aktywnej zawodowo, zatrudnienia, bezrobocia itp., to szybkie przemiany na rynku pracy, związane z pojawieniem się nowych form działalności gospodarczej, powstawaniem zawodów i nowych form umów o pracę, wymagają stałej aktualizacji metod prowadzenia badań i pracy w terenie.

1.7 EKES przypomina, że zgodnie z Traktatem „tworzenie statystyk (...) nie powinno (...) pociągać za sobą nadmiernych obciążeń dla podmiotów gospodarczych”⁽¹⁾. Wymaga to:

- a) z jednej strony wysiłków, by nie obciążać zbędnymi lub nadmiernymi kosztami przedsiębiorstw, głównie MŚP,
- b) z drugiej strony, by nie powtarzały się żądania dostarczenia danych; należy przestrzegać podstawowej zasady, zgodnie z którą każda informacja wymagana jest tylko raz, a następnie rozsyłana do instytucji statystycznych i między nimi wymieniana, z poszanowaniem zasad obowiązujących w odniesieniu do statystyk wspólnotowych (poufność danych statystycznych itp.).

1.8 Co do statystyk w dziedzinie handlu zewnętrznego, to stwierdzono wymagające skorygowania rozbieżności między danymi dotyczącymi eksportu z jednego kraju do drugiego, a danymi dotyczącymi importu do drugiego kraju z pierwszego. Innymi słowy liczba oznaczająca eksport z A do B jest różna od liczby oznaczającej import do B z A.

1.9 Biorąc pod uwagę różnorodność UE złożonej z 27 państw członkowskich, EKES stwierdza, że konieczny jest wysiłek, by osiągnąć jak najwyższy stopień koordynacji terminologicznej w dziedzinie statystyk.

1.10 Zdaniem EKES-u, aby zapewnić większą neutralność danych statystycznych oraz przestrzeganie innych zasad zawartych w kodeksie dobrych praktyk (w tym poufności danych statystycznych), istotna jest kontrola działalności prowadzonej przez prywatne agencje bezpośrednio lub pośrednio w ramach europejskiego systemu statystycznego.

⁽¹⁾ Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, art. 285 ust. 2.

2. Treść wniosku

2.1 Art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady nr 322/97⁽²⁾ określa wymogi dotyczące wieloletniego wspólnotowego programu statystycznego⁽³⁾. Wynika z niego, iż program winien wyznaczać kierunki, główne dziedziny i cele działań przewidzianych na okres nieprzekraczający pięciu lat oraz stanowić ramy dla tworzenia wszystkich statystyk Wspólnoty. Wspólnotowy program statystyczny jest wdrażany poprzez roczne programy prac, zawierające sprecyzowane cele robocze na każdy rok, oraz poprzez szczegółowe regulacje prawne dotyczące ważniejszych działań. Jest on przedmiotem śródkresowych sprawozdań z postępów prac oraz oceny formalnej po zakończeniu okresu trwania programu.

2.2 W tym kontekście celem niniejszego wniosku, którego podstawą prawną jest art. 285 TWE, jest ustanowienie kompleksowego programu strategicznego dotyczącego statystyk urzędowych Wspólnoty. Program powinien obejmować tworzenie produktów i usług oraz ich dostarczanie użytkownikom, poprawę jakości statystyk oraz dalszy rozwój Europejskiego Systemu Statystycznego⁽⁴⁾.

2.3 Głównym celem wspólnotowych statystyk urzędowych jest regularne wspieranie podstaw rozwoju, monitorowania i oceny polityki Wspólnoty poprzez zapewnianie rzetelnej, obiektywnej, porównywalnej, spójnej informacji rzeczowej. W pewnych dziedzinach informacja statystyczna jest również wykorzystywana bezpośrednio przez instytucje Wspólnoty do zarządzania kluczowymi obszarami polityki.

2.4 Kierunek programu na lata 2008-2012 wyznaczają następujące priorytety polityczne:

- dobrobyt, wzrost i konkurencyjność,
- solidarność, spójność gospodarcza i społeczna oraz zrównoważony rozwój,
- bezpieczeństwo oraz
- dalsze rozszerzanie Unii Europejskiej.

2.5 W ramach opracowania wniosku Komisja przeprowadziła konsultacje z zainteresowanymi stronami, tzn. z państwami członkowskimi UE, krajami EFTA i krajami kandydującymi, a także z technicznymi grupami roboczymi ESS. Wstępną wersję programu zaopiniował Europejski Komitet Doradczy ds. Informacji Statystycznych w Sferach Ekonomicznych i Społecznych (CEIES)⁽⁵⁾ oraz Komitet ds. Statystyki Walutowej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB)⁽⁶⁾.

⁽²⁾ Dz.U. L 52 z 22.2.1957, s. 1.

⁽³⁾ Art. 3 ust. 1.

⁽⁴⁾ Jest to partnerstwo obejmujące Eurostat, krajowe instytuty statystyczne i inne krajowe podmioty statystyczne odpowiedzialne w każdym państwie członkowskim za sporządzanie i rozpowszechnianie statystyk europejskich.

⁽⁵⁾ Powołany decyzją Rady nr 91/116/EWG (zmienioną decyzją Rady nr 97/255/WE).

⁽⁶⁾ Ustanowiony decyzją Rady 91/115/EWG (zmienioną decyzją Rady nr 96/174/WE).

2.6 Jeśli chodzi o zastosowane podejście, to z dwóch możliwych opcji — „ograniczonej” i „całościowej” — Komisja wybrała tę drugą biorąc pod uwagę trzy czynniki: zdolności i efektywność ESS, koszty ponoszone przez państwa członkowskie odpowiedzialne za wdrażanie programu oraz obciążenia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

3. Uwagi ogólne

3.1 Na przestrzeni lat EKES wielokrotnie wypowiadał się na temat programów statystycznych⁽⁷⁾ oraz różnych szczegółowych aspektów unijnej polityki statystycznej. W swym stanowisku Komitet podkreślał głównie następujące elementy: waga systemu statystycznego dla osiągnięcia celów gospodarczych, społecznych i politycznych Unii, konieczność wspierania i wzmocnienia Eurostatu będącego kluczem do funkcjonowania tego systemu oraz, jeśli chodzi o zakres decyzyjny państw członkowskich, krajowe urzędy statystyczne.

3.2 EKES potwierdza znaczenie tych elementów i podkreśla ponadto w kontekście omawianej decyzji trzy inne aspekty wymagające dysponowania możliwie jak najlepszym aparatem statystycznym: rola UE jako podmiotu na arenie globalnej, osiągnięcie celów lizbońskich oraz rozszerzenie, jako że koordynacja statystyk 27 państw jest wyzwaniem bez precedensu. Podsumowując: aby Unia mogła działać z powodzeniem, istotne jest między innymi skuteczne funkcjonowanie jej systemu statystycznego.

3.3 Jeśli chodzi o środki, to program pięcioletni 2008-2012 przewiduje budżet w wysokości 274,2 mln euro (co oznacza wzrost o 24,3 % w stosunku do środków operacyjnych programu 2003-2007). Należy jednak wziąć pod uwagę inne aspekty, których nie pokrywa wymieniona suma⁽⁸⁾. Jeśli uwzględnić wydatki administracyjne oraz współfinansowanie ze strony państw członkowskich i innych organów, zaangażowane środki osiągną sumę 739,34 mln euro.

3.4 Co do zarządzania w dziedzinie statystyki, to zgodnie z kodeksem dobrych praktyk⁽⁹⁾ zadaniem urzędów krajowych i urzędu statystycznego Wspólnoty jest:

- a) utworzenie środowiska instytucjonalnego i organizacyjnego promującego efektywność i wiarygodność krajowych i europejskich urzędów statystycznych opracowujących i rozpowszechniających statystyki urzędowe;

⁽⁷⁾ W 1998 r. EKES wydał opinię w sprawie wniosku w sprawie decyzji Rady dotyczącej wspólnotowego programu statystycznego na lata 1998-2002 (Dz.U. C 235 z 27.7.1998, s. 60), a w 2002 r. w sprawie wniosku w sprawie decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej wspólnotowego programu statystycznego na lata 2002-2007 (Dz.U. C 125 z 27.5.2002, s. 17).

⁽⁸⁾ Wydatki na personel i administrację; środki operacyjne pochodzące z innych statystycznych pozycji w budżecie, które mogą być dodatkowo otwarte w celu zaspokojenia nowych potrzeb regulacyjnych w okresie 2008-2012 (działania typu Edicom); środki operacyjne udostępniane przez Dyrekcje Generalne w ich pozycjach w budżecie; środki na szczeblu krajowym i regionalnym. Aby zagwarantować przestrzeganie ogólnych priorytetów programu, Eurostat przydzieli własne środki operacyjne i zasoby ludzkie.

⁽⁹⁾ Zalecenie Komisji w sprawie niezależności, wiarygodności i odpowiedzialności krajowych i wspólnotowych organów statystycznych COM (2005) 217 końcowy.

- b) przestrzeganie europejskich norm, wytycznych i dobrych praktyk związanych z procesami stosowanymi przez krajowe i wspólnotowe urzędy statystyczne w zakresie organizacji, gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania statystyk urzędowych, a także dążenie do osiągnięcia powszechnego uznania z uwagi na dobre zarządzanie i wydajność celem zwiększenia wiarygodności tych statystyk;
- c) zagwarantowanie zgodności statystyk wspólnotowych z europejskimi normami jakości oraz reagowanie na potrzeby użytkowników instytucjonalnych z UE, rządów, instytucji badawczych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw i społeczeństwa w ogóle.

3.5 Wspólnotowy program statystyczny na lata 2008-2012 zawiera 32 przekrojowe cele (wymienione w załączniku I) oraz przewiduje ok. 90 konkretnych celów i działań (załącznik II) odnoszących się tak do ogólnej polityki, jak i do 18 szczegółowych obszarów polityki unijnej.

3.5.1 Program określa działania w następujących głównych obszarach:

- swobodny przepływ towarów
- rolnictwo
- swobodny przepływ osób, usług i kapitału
- polityka wizowa, azyl, imigracja oraz inne działania związane ze swobodnym przepływem osób
- transport
- wspólnotowe normy w zakresie konkurencji, podatków i zbliżania prawodawstwa
- polityka gospodarcza i walutowa
- zatrudnienie
- wspólna polityka handlowa
- współpraca celna
- polityka społeczna, edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież
- kultura
- zdrowie publiczne
- ochrona konsumentów
- sieci transeuropejskie
- przemysł (w tym dane na temat społeczeństwa informacyjnego)
- spójność gospodarcza i społeczna

Bruksela 30 maja 2007 r.

- badania i rozwój technologii
- środowisko naturalne
- współpraca na rzecz rozwoju
- współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z krajami trzecimi.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Biorąc pod uwagę ambitne cele programu na lata 2008-2012 oraz fakt, iż zakłada on obecnie ścisłą współpracę między Eurostatem a urzędami statystycznymi 27 państw członkowskich należy podkreślić, że priorytetem powinna być praca nad statystykami i jak najskuteczniejsze wykorzystanie dostępnych — ograniczonych — środków.

4.2 W art. 4 wniosku w sprawie decyzji mowa jest o ustanowieniu priorytetów w dziedzinie statystyk w związku z koniecznością jak najskuteczniejszego wykorzystania ograniczonych środków. Jednakże nie zostały określone kryteria ani wytyczne co do ustanowienia takich priorytetów. Ponadto trudne wydaje się ich ustanowienie, gdy jednocześnie stwierdza się konieczność wzmocnienia czy utworzenia nowych obszarów pracy.

4.3 EKES podziela opinię, iż „szybka ewolucja możliwości i dostępności Internetu sprawia, że będzie to w przyszłości doskonałe narzędzie rozpowszechniania danych statystycznych. Zwiększy ono znacząco społeczność potencjalnych użytkowników, tworząc w ten sposób nowe możliwości rozpowszechniania”⁽¹⁰⁾. Dla osiągnięcia tego celu oraz uwzględniając fakt, iż strona internetowa Eurostatu wpływa na wizerunek Unii Europejskiej, konieczne jest, by prezentacja danych i ich lektura była tak prosta i atrakcyjna, jak tylko pozwala na to technologia.

4.4 EKES podziela stanowisko, według którego należy zacieśnić współpracę między Eurostatem a krajowymi urzędami statystycznymi⁽¹¹⁾. Jednakże Komitet zauważa, że wniosek w sprawie decyzji nie mówi o konkretnych sposobach i nie ustanawia środków zacieśnienia tej współpracy.

4.5 Jeśli chodzi o zakres i priorytety statystyk europejskich, to EKES zauważa, że — jak wynika z listy działań wymienionych w punkcie 3.5.1 niniejszej opinii — system statystyczny koncentruje się głównie na aspektach gospodarczych, nie zawiera natomiast wystarczających informacji na temat aspektów społecznych mających bezpośredni wpływ na życie obywateli Unii. Komitet zauważa też, iż w przeciwieństwie do innych dziedzin polityka społeczna jest przedstawiona w połączeniu z innymi sektorami, a mianowicie z edukacją, kształceniem zawodowym i młodzieżą.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁰⁾ Załącznik I, p. 3.6 Rozpowszechnianie.

⁽¹¹⁾ Załącznik I, p. 3.6 Rozpowszechnianie.